

Kobeletska O.

ILLUSTRATION OF THE PEOPLE'S POLITICAL VIEWS IN UKRAINIAN FOLKLORE THE END OF 10TH – 20TH OF XX CENTURY

This publication focus drawn to determine the problems and peculiarities of its artistic realization in Ukrainian vocal comic folklore of 1917 – 1921. The genre nature of work, their primary specific, the social political trend, reviling the ideas, which blame the Bolshevik system from the beginning of its violent implementation, is analyzed in this publication.

Keywords: genre, problems, characters, composition.

УДК 811.82 (Підмогильний)

Осьмак Н., канд. філол. наук, професор

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ

Кирицька В., магістрант

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ МАСКУЛІННОСТІ У РОМАНІ «МІСТО» ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО

У статті характеризуються основні риси українського модернізму початку 20-х років, з однією з найвизначніших його характеристик – урбанізмом, що спричинив до появи і функціонування в українській літературі маскулінного дискурсу, тенденції розвитку якого засвідчили зародження нової філософії життя.

Ключові слова: роман, маскулінність, жінка, Степан Радченко, письменник.

Роман «Місто» Валер'яна Підмогильного – це «найчоловічіший» текст, створений чи ненайвідвертішим чоловіком цілої історії українського письменництва. Головний чоловічий образ у романі є прикладом досить характерної і водночас неприхованої соціально-психологічної моделі маскулінності, відповідно до якої буде свої принципи життя Степан Радченко. Маскулінність як основна категорія гендерності, що поряд із фемінністю може виражати гендерну ідентичність людини, водночас є соціальною категорією, що коригує особистісні характеристики, зовнішність, поведінку, одяг, захоплення, інтереси, професійні заняття, освітні спеціальності, сексуальні та міжособистісні стосунки чоловіків і жінок.

У творчості Валер'яна Підмогильного сексуальність відіграє надзвичайно важливу роль. Його герої часто мають амбівалентну натуру, яка складається з людського і тваринного начал, тому у творах прозаїка часто виникають конфлікти між розумом і тілом, в основному це стосується чоловічих образів. Маскулінна сексуальність часто виявляється загрозливою і руйнівною для протилежної статі. Вона виключає кохання і базується переважно на фізичному потязі. Гармонія ж цієї амбівалентної природи можлива лише для жінок, які здатні поєднувати високі почуття з низькими інстинктами, що дає змогу контролювати їхні сексуальні пориви. У прозаїка чоловіки не просто репрезентують нездатність досягнення цієї гармонії, а й несуть пряму загрозу для неї.

© *Осьмак Н., Кирицька В., 2016*

Першою «жертвою» Степана Радченка стала сільська дівчина Надійка. Вони жили в одному селі, але були малознайомі, бо сором'язлива українська дівчина з непохитною сільською мораллю майже не виходила гуляти. Але по дорозі до міста вони зустрілися ніби вперше і спільність долі зблизила їх. Хлопець допомагав дівчині досягнути деякі соціальні науки, а вона вже замряно плекала в серці перші паростки кохання. Хоча й у Степана зародилося якесь почуття, «Надійка здавалася йому кращою від усіх жінок на пароплаві... В ній вабила його нештучність, рідна його душі» [1, 309–310]. Але це було зумовлене скоріше тугою за рідним селом, з яким змушений був розлучатися, а ніж високими порівняннями.

Місто зустріло його вороже, хоча, насправді, Степан Радченко сам сприйняв цю зустріч так, а подальші події тільки утверджували його в цій думці (проблеми з поселенням, складнощі у пошуках роботи тощо). Єдиною відрадою були думки про Надійку, за рахунок якої, сам того не підозрюючи, хлопець самостверджувався, «саме ім'я її було надією, і він повторював його, як символ перемоги» [1, 325]. Вона стала тим найпершим і найважливішим, що треба було здобути у місті, запорукою його майбутнього успіху. Але Степан не хотів завойовувати цей трофей сільським парубком, адже між ним і Надійкою стояв знак рівності, що робило таке досягнення позбавленим сенсу, вже тоді підсвідомо він хотів відчувати свою вищість. Дуже цікавим постає й часовий континуум стосунків Степана й Надійки, хоча «їхнє кохання сходило пізньою квіткою в п'янючих передосінніх подихах», а душа хлопця була ще чистою дошкою, Валер'ян Підмогильний ніби натякає, що зима близько і «десь ткано вже білу сукню природі, ковано льодові цвяхи в її труну» [1, 342]. Та й літня пора Надійчиної юності в цих стосунках передчувала осінні зміни жіноцтвом.

І так як «село відсувалося від нього [Степана], він починав бачити його в далекій перспективі, що лишає від живого тіла схематичні риси» [1, 338], так і Надійчин образ раз у раз заступали йому інші думки. З цього моменту Валер'ян Підмогильний переводить акцент із зображення психологічної площини інтимних почуттів Степана Радченка на фізіологічний вимір. Адже хлопець ще не покорив дівчину так, як йому здавалося природним, тому у кожному безневинному погляді і кожній нотці дівочого сміху йому вбачалися обіцянки насолоди.

Степан Радченко став студентом, з набуттям нового соціального статусу змінюються його зовнішній вигляд і помешкання – хлопець охайніше виглядає і переїздить з хліва до кухні. У нього з'являється й нова ціль – стати письменником. Але підкорити нову вершину неможливо, якщо стара залишає по собі відлуння непевності. Саме таким відлунням й була Надійка. Після перших невдалих кроків на літературній ниві на зміну «коханню» прийшла відраза, і Степану це почуття видалося приємним. Порухення емоційного балансу активізувало підсвідомий механізм компенсації: «Він почував свою над нею владу і хотів, щоб вона корилася. Вся прикрість його на ній зосереджувалась, і він, може, вдарив би її, коли б вона надумала сперечатись» [1, 357]. Хлопець насильницьким способом бере те, в чому потреби вже не відчуває, він ніби намагається покінчити з минулим, щоб без докорів сумління вирушити в майбутнє. Село стало йому чуже, а все, що нагадувало про нього – ненависне.

Степан Радченко швидко забув про Надійку, лише коли його друг Борис часом нагадував про дівчину, у хлопця виникало фізичне почуття нудоти. Проте у стані

екзистенційних пошуків, зумовлених важкими психологічними роздумами, Степан підсвідомо шукав свого місця у світі. На якусь мить йому здалося, що його місце в селі, а отже поруч з Надійкою. Йому видавалося незаперечним, що дівчина завжди його чекає, усвідомлення виключного права на неї його ніколи не покидало, якщо вона не з ним, то тільки тому, що він сам досі цього не хотів. Але вагітність дівчини «паралізувала» Степана, а її сміливі й глузливі репліки змусили його відчутти ще більшу відразу до неї, бо жінка відмовлялася признати його владу над собою, відмовлялася признати його вищість.

Через призму екзистенційного пошуку під впливом урбаністичного середовища Валер'ян Підмогильний показує трансформацію головного героя не лише за допомогою кохання. Кожен етап життя Степана Радченка у місті супроводжується окрім жінки, ще й чоловіком. Фемінна сутність репрезентує духовне перетворення, а маскулітна – розумове. На скільки нижчими стають моральні принципи головного героя, на стільки вищими є його інтелектуальні досягнення. Тому на новому рівні свого урбаністичного буття, головний герой відмежовується від всього, що зв'язувало його з минулим.

Наступною «жертвою» Степана Радченка стала Тамара Василівна Гніда, хазайка помешкання, де жив студент. Навіть перші кроки у стосунках Степана з Тамарою Василівною були проекцією зі світу фантазій у реальну дійсність. Хлопець часто «відтворював свою уявну матір, якої прекрасні риси за мить повертались у провалене обличчя смерті» [1, 370], а поява біля його ліжка білої постаті у мороці підсвідомо ще більше споріднювала образ хазайки з материнським теплом, відсутність якого так боляче хвилювала Степана.

У цих стосунках Валер'ян Підмогильний акцентує увагу спочатку на фізіологічному аспекті, для Степана Радченка первинною тут виступає жага задоволення пекучої спраги тіла. У його голові виникає неусвідомлена думка, що «володіння цією пишною, вищою за нього, дозрілішою за нього жінкою могло б зміцнити йому дух, влевнити волю, як буває по перемозі, що самому героєві показує його вартість» [1, 372]. Тобто Тамара Василівна стає для студента тим джерелом, звідки він зможе черпати насагу для реалізації своїх егоїстичних бажань, і тому здобути її було метою його самолюбства. Цікавим постає й характеристика почуттів головного героя самим автором: «Любов? Може бути. Смішно, але можливо. Кому стане сміливості проголосити: ось це любов, а це вже ні? Черевики можуть бути стоптані, драні, латані, скривлені й держані, все-таки черевиками лишаючись. Чому ж для любові раз у раз вимагати новенького взуття? Вона ходить часом у постолах і пантофлях. У всякому разі, таємниця й заборонність розпалювали хлопцеві цікавість, що цілком заступає юнакові кохання, і в заспокоєнні пристрасті йому зароджувалось почуття ніжності й подяки» [1, 375].

Коли виникла загроза цим стосункам, Степана найбільше хвилювало, що Тамара Василівна знайде собі зручнішого коханця, а він втратить свій запал, завдяки якому вже так багато досягнув. А коли він почув історію її життя, то йому стало неприємно, що ця, здавалося б, добре знана жінка має свої таємниці, з ним не зв'язані. Але з іншого боку, він «почував у собі доплив сили від потайної думки, що зміг втиснутись у її задушне життя, здолав збурити його й собі підпорядкувати» [1, 388].

А життя в Тамарі Василівні було справді «задушне», позбавлене будь-яких радощів, окрім материнства. Для мусінки, як попросила вона називати себе, щоб уникнути ніякових ситуацій, фізичний потяг поступово змінювався на щире, палке кохання. Хоч

слово «любов» було для неї жартом, але в її умінні любити не мала місця ніяка штучність. Вона виявилася першою справжньою жінкою на шляху Степана, а він для неї був «моє маленьке кохання», хоча, насправді, це було кохання її життя. Мусінька самовіддано дарувала йому всю себе і не вимагала нічого натомість, вона «ніколи не турбувала його своєю душею, ... бо знати чужу душу надто важкий тягар для власної душі» [1,376]. Навіть коли на терези були поставлені син, якого вона «божевільно любила», і Степан, жінка вибрала останнього. Але цей вибір дорого коштував їй.

Степану починало здаватися жалюгідним його становище. Причину цього незадоволення він вбачав у стосунках з мусінькою, пристрасть якої «пожирала його сили, варті вищого й ціннішого вжитку» [1, 394]. Але його кар'єра пішла вгору, і хлопець ніяк не міг побороти думку, що «коли вона [мусінька] гідна була першокурсного студента, то ніяк не варта першорозрядного лектора» [1, 396]. Степан перевтілюється зовнішньо, перебирається з кухні Гнідих у власну кімнату в місті і... прощається з мусінькою. А вона, у нестямі від нестерпного болю втрати сина і коханого не знаходить кращого виходу, а ніж алкоголь і азартні гри. Степан ще раз зустріне її в лото, але різниця зміна в колісь жаданій жінці назавжди зітре спогади про неї, адже як говорила сама Тамара Василівна: «У тебе душа – грифельна дошка: досить пальцем повести, щоб стерти написане» [1, 394].

Коли минає рік із дня приїзду Степана Радченка до міста, він дізнається, що його оповідання опубліковані, лектор набуває статусу письменника. Того ж дня хлопець вирішує відсвяткувати свої досягнення відповідним чином: прогулюється містом, відвідує кафе. В антракті юний письменник вирішує розважити себе участю у лотереї-алегрії, але йому страшенно не таланить. Після шостої невдалої спроби з'являється дівчина, що без зайвої метушні виграє соску і урочисто дарує її хлопцеві.

Образ Зоськи надзвичайно неоднозначний, вона постає у декількох іпостасях. Зоська-дитина, що підкреслюється її інфантильною поведінкою («Вона була вередлива, і чудні, несвітські бажання її охоплювали. За один тільки вечір вона могла хотіти політати аеропланом, постріляти [1, 421]), зовнішнім виглядом («Мале на зріст – йому якраз під пахви, худеньке, в плескуватому капелюшкові» [1, 411]) та ігровою атрибутикою (соска, стек). Цікавою особливістю є й те, що в цих стосунках усе починається з гри, у якій дівчині щастить, а хлопцю ні. Саме тут гра тексту і гра як сюжетний елемент глибоко проникають одна в одну і проєктуються у взаємини Степана і Зоськи. Тому дівчина й постає як дитина, адже саме для дітей провідною діяльністю є гра. Проте кожна гра передбачає собою сукупність правил за якими вона існує. Зоська, як ініціатор, диктує свої правила цих стосунків, які є продуктом її міської сторони. Це символічне вивищення типowo міської дівчини над Степаном, колісь сільським парубком, і робить її жаданою для нього. Хоча Степану й не подобається її ставлення до нього, але дівчина стає необхідним трофеєм, який треба завоювати для повної асиміляції з урбаністичним середовищем.

Але парубок, спраглий до постійного руху, був задоволений не довго. Зоська для нього стала черговим завоюванням, з яким впоратися він поки не міг. Вона цікавила його свідомість як біологічна істота протилежної статі, а підсвідомість – як спосіб закріпити статус міського жителя. Вбачаючи проблему їхніх відносин у невтамованості свого сексуального голоду, хлопець вирішує влаштувати все «по-європейському». Він запрошує Зоську до пивниці, де наймає комірчину, щоб нарешті звершити свої плани.

Проте ця брудна місцина змусила хлопця на мить отямитися, «він здригнувся від цього задушного повітря, дивним способом спільного будинкам святості і розпусти» [1, 425], на якусь мить голод йому заступило бажання втекти, але це була лише коротка мить, низькі спокуси огорнули Степана і первинний інстинкт вимагав задоволення. З іншого боку, саме в цей момент у хлопця зароджуються почуття до Зоськи, з'являється щось глибше й отрутіше, ніж просто бажання, чого раніше з ним ніколи не траплялося.

У цій ситуації можна говорити про зародження кохання у Степановій душі, але кохання не в типово-романтичному сенсі, яким воно постає у жінок. У Валер'яна Підмогильного чоловіча любов зовсім інша, вона, по-перше, фізіологічно-орієнтована, а, по-друге, практична, але все-таки любов. «Іноді він казав сам собі, що любить її міцно, ще нікого так не любивши, і радів, викриваючи у собі це могутнє чуття, а часом обурювався, що воно якось відхилив його від тієї єдиної мети, якої тьмяна луна сповнювала його мрії» [1, 430]. Втім платонічне кохання Степана не цікавить, його фізична незадоволеність породжує й психологічне напруження. У хлопця виникає багато проблем у різних сферах його існування, адже Зоська чинить опір Степановому енергетичному вампіризмові, а іншого джерела натхнення у нього ніколи й не було. Проте поступово дівчина порушує собою ж встановлені правила гри, а тому автоматично втрачає позицію лідера. Вона свідомо погоджується на те більше, чого вимагає від неї парубок. А він, отримавши «суто міську романтику», а отже і джерело енергії, направляє своє розбурхане життя у звичне русло. Разом з тим Степан поступово урбанізується як зовнішньо, так і внутрішньо.

Цікавою деталлю виступає також той факт, що для Стефана Радченка в личині письменника Зоська – ідеальний варіант жінки. Хлопець не просто кохає її, на скільки може кохати чоловік за Валер'яном Підмогильним, а відчуває певну спільність із нею. Вони взаємодоповнюють одне одного: Степан набуває інтелігентного лоску, а Зоська дорослішає, стає рівноважнішою. Навіть їхня зустріч має елемент фаталізму. Ще за часів навчання в інституті, коли хлопець велетенськими кроками простував до успіху і вперше виступив зі своїм оповіданням «Бритва», яке було схвально прийняте публікою, хтось кинув йому до ніг квітку. Ця квітка постає символічною деталлю стосунків Степана і Зоськи, адже саме дівчина її й кинула, як згодом і свою любов. Проте хлопець не визнав за потрібне підняти її з вікна своєї майбутньої слави і вона, не долетівши до помосту, сумно впала на підлогу.

Зоська заявляє Степану: «Ти попеував мене... Тепер я вже попсована» [1, 445], але це був її вибір і вона це розуміє. Якщо Надійка такого вибору не мала, а мусінка сама зробила його за хлопця, то у Зоськи він був усвідомлений. Спочатку дівчина не дозволяла Степану цілувати себе, бо він не кохав її, але з часом це їй стало байдуже, бо вона сама покохала його, незважаючи на «погану душу». Саме тому Зоська й робить вибір однозначно не на свою користь і про його наслідки вона також здогадується.

З приходом весни інстинкти і бажання Степана загострюються в міру того, як почуття до Зоськи вичерпуються, тоді як з дівчиною все відбувається навпаки. Він її вже не кохає, проте кається за згаслі почуття і миттєве бажання зв'язати Зоську із собою назавжди штовхає його на страшний злочин не лише по відношенню до дівчини, а й по відношенню до самого себе. Степан запропонував їй одружитися, проте вже наступного ранку це безглузде рішення гнітить його. Подружнє життя уявляється йому як домовина, куди він свідомо погодився лягти, а Зоська постає як негідниця, що скористалася його доброю. І знову, як і з Надійкою та мусінкою, у душі Степана на місці згаслих

почуттів народжується ненависть і презирство. Смерть Зоськи змушує Степана на мить отямитися, розгублений, він старається знайти себе минулого. Проте ця мить триває не довго, чоловічий егоїзм сильніший за будь-що інше.

Ще однією жінкою у житті Степана Радченка стає елегантна, таємнича і екзотична Рита, з якою він знайомиться на вечірці. Дівчина страшенно йому подобається, особливо його тішить той факт, що вона не тутешня і їй доведеться поїхати. Адже для хлопця приреченість кохання – це його невід’ємна частина. А з Ритою можна уникнути наперед визначеного сценарію: «... захопиться нею, шукатиме її, чіплятиметься за неї, як за рятунковий пас, що його, і на берег вилізши, муситиме на собі тягти, бо він набубнявіє й стиснетесь, бо всі вузли на ньому набрякнуть і вп’ються в тіло» [1, 503]. Він так і називає її «мрія», адже мить, що вони пробудуть разом, не дозволить первинним солодошам перетворитися у гірку тривалість. В уявленні Степана Рита мала стати тією єдиною жінкою, про яку він згадуватиме без підсвідомої огиди до самого себе, про яку можна буде мріяти. А вона називає його «пустунчик» – легке романтичне захоплення у подорожі. Проте доля зводить їх знову і обіцяє подарувати їм ціле літо – достатньо часу, щоб насолодитися, але мало, щоб набриднути одне одному.

Взагалі Степан Радченко сприймав кохання як «довге алгебрічне завдання, де після всіх зусиль, розкривши дужки, дістаєш нуль. І далі завдання таке саме. І далі. І далі. І далі. Міняються складники, множники, знаки, але наслідок завжди рівний собі і незмінно порожній» [1, 503].

Таким чином, роман «Місто» В. Підмогильного є свідченням появи в українській літературі одного з найкращих зразків творів, які своїм змістом характеризують саме соціально-психологічну модель мускулітності. Цей твір, написаний у добу розвинутого українського модернізму початку 20-х років з його однією з найвизначніших характеристик – урбанізмом, став свідченням наявності так званого мускулітного дискурсу в українській літературі, тенденції розвитку якого засвідчили зародження новітньої філософії життя, пропозицій радикальних змін у традиційному погляді на світ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Підмогильний В. П. Оповідання. Повість. Романи / Ред. тому В. Г. Дончик. – К. : «Наукова думка», 1991. – 800 с.

Осьмак Н., канд. філол. наук, професор

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ

Кирницкая В., магистрант

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ МАСКУЛИННОСТИ В РОМАНЕ «ГОРОД» ВАЛЕРЬЯНА ПИДМОГИЛЬНОГО

В статье раскрываются стилистические особенности украинского модернизма начала 20-х годов, включая литературоведческую характеристику урбанизма, который привел к появлению и функционированию в украинской литературе так называемого мускулиного дискурса, тенденции развития которого показали зарождение новой философии жизни.

Ключевые слова: роман, маскулинность, Степан Радченко, жєницина, писатель.

Osmak N., PhD. Philology, Professor
National Pedagogical University of Dragomanov, Kyiv
Kyrnytska V., undergraduate

SOCIO-PSYCHOLOGICAL MODEL OF MASCULINITY IN THE NOVEL «THE CITY» BY VALERIAN PYDMOHYLNY

The article characterized the main features of Ukrainian modernism early 20's including the literary characteristic of urbanism that has led to the appearance and functioning the so-called masculinity discourse in Ukrainian literature. Its trends of development showed the emergence of a new philosophy of life.

Keywords: novel, masculinity, Stepan Radchenko, women, writer.

УДК 811. 82 (Пушик)

Осьмак Н., канд. філол. наук, професор
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ
Фулєй Д., магістрант

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОХОВАЛЬНОГО ГУЦУЛЬСЬКОГО РИТУАЛУ В РОМАНІ «СТРАЖ-ГОРА» СТЕПАНА ПУШИКА

У статті характеризуються особливості художнього моделювання поховальної гуцульської обрядовості в романі «Страж-гора» Степана Пушика, із використанням етнографічних подробиць інтерпретується гуцульський звичай «посіжінє», його значення у художній площині тексту письменника.

Ключові слова: роман, гуцули, похорон, посіжінє, ритуал.

Як поет і прозаїк, драматург і перекладач, фольклорист і публіцист, літературознавець і політик, економіст і педагог – Степан Пушик постає в українській культурі людиною франківського гарту, який у «поті чола», не покладаючи рук, постійно відчуває потребу бути в русі, у праці – праці аж до активної самопожертви. Його творча діяльність є свідченням відданого працелюбства на благо своєї Галицької землі, своєї України.

Митець у своїх віршах, піснях, художніх оповідях, повістях, оповіданнях, новелах, романах по-універсалістськи знайшов себе у різних родах і жанрах. Простота написання, інтелектуалізм, цікаві образи, характери героїв привертають увагу читачів. Особливо цікавим є роман з народних вуст «Страж-гора». Автор організував виклад від імені героїні твору – Марії Марчак, це літня жінка, у якої Степан Григорович записував пісні й казки, котра веде свою розповідь з глибини свого роду, його історії від життя дідів і прадідів, закінчуючи життям правнуків. Оскільки автор мешканець Західної України, його серцю мила історія Гуцульщини й гуцульського краю. В романі «Страж-гора» описується життя гуцулів, їх звичаї та традиції.

© *Осьмак Н., Фулєй Д., 2016*

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Видавничий дім Дмитра Бураго

*****

Наукове видання

«**МОВА І КУЛЬТУРА**»

Випуск 18

Том V (180)

Київ
2016

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Издательский дом Дмитрия Бурого

*****

Научное издание

«ЯЗЫК И КУЛЬТУРА»

Выпуск 18

Том V (180)

Киев
2016

М 74 МОВА І КУЛЬТУРА. (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. – Вип. 18. – Т. V (180). – 488 с.

Наукове видання «Мова і культура» засноване у 1992 році

Видання зареєстроване Міністерством юстиції України.
Свідоцтво КВ № 12056-927ПП від 4.12.2006 р.

Затверджено постановою президії ВАК України
від 18 листопада 2009 р. № 1-05/5

Засновники:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Видавничий дім Дмитра Бураго

Видається за рішенням Вченої ради Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 19.02.2007 р.

Головний редактор Д. С. Бураго

Редакційна колегія:

канд. філол. наук, доц. **П. П. Алексєєв**; д-р філол. наук, проф. **В. М. Брицин**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України **Ю. Л. Булаховська**; д-р філол. наук, проф. **О. П. Воробйова**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України, заслужений працівник ВШ України **Л. П. Іванова**; д-р філол. наук, проф. **Т. В. Клеофастова**; д-р філол. наук, проф. д-р філол. наук, проф. **Ю. І. Корзов**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Костенко**; д-р філол. наук, проф. **О. О. Корнієнко**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ю. Мережинська**; д-р філол. наук, проф. **А. К. Мойсієнко**; д-р філол. наук, проф. **Ю. Л. Мосенкіс**; д-р філол. наук, проф. **Н. Г. Озерова**; д-р філос. наук, проф., академік НАН України **О. С. Онищенко**; д-р пед. наук, канд. філол. наук, проф. **Г. В. Онкович**; д-р філол. наук, проф. **Т. А. Пахарєва**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ф. Семенюк**; д-р філол. наук, проф., академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України **В. Г. Скляренко**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Слухай**; д-р філол. наук, проф. **О. С. Снитко**; д-р філол. наук, проф. **Е. С. Соловей**; д-р психол. наук, проф., член-кор. АПН України **Н. В. Чепельва**.

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ ТА КОМПАРАТИВІСТИКА

<i>Висоцька Н.О.</i> ТЕКСТИ ТА/АБО КОНТЕКСТИ: ДИНАМІКА АНАЛІТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ У ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІЙ ДУМЦІ США	5
<i>Гальчук О.В.</i> МІФОПОЕТИКА ЯК МОДУС МЕТАТЕКСТУ АНГЛІЙСЬКОГО НЕОРОМАНТИЗМУ	12
<i>Юдин А.А.</i> ФОРМИРОВАНИЕ ИНСТИТУТА АВТОРСТВА В ЛИТЕРАТУРЕ КИЕВСКОЙ РУСИ	18
<i>Калашиникова О.Л.</i> «ДИАЛОГ С «ЧУЖИМ ТЕКСТОМ» В СОВРЕМЕННОМ ФРАНЦУЗСКОМ РОМАНЕ (Ф. БЕГБЕДЕР, М. УЭЛЬБЕК, Г.МЮССО).	25
<i>Кормилов С.И.</i> К ПРОБЛЕМЕ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ ЛИТЕРАТУРЫ: ЭЛЕМЕНТЫ И КАЧЕСТВА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ	35
<i>Свенцицкая Э.М.</i> СПЕЦИФИКА ХУДОЖЕСТВЕННОГО СЛОВА В СОВРЕМЕННОМ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ	50
<i>Шеховцова Т.А.</i> «ЧЕЛОВЕК В ПЛАЩЕ»: ОБ ЭВОЛЮЦИИ ОДНОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ТОПОСА	56
<i>Юферева Е.В.</i> ИНТЕРПРЕТАЦИЯ РОМАНТИЧЕСКОГО КАНОНА: ПУТЕВЫЕ ЦИКЛЫ А. МИЦКЕВИЧА И ПОЭТОВ 1880-Х ГГ.	67
<i>Вишиницька Ю.В.</i> МІФОЛОГІЧНІ СЦЕНАРІЇ В СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ: СПРОБА ТИПОЛОГІЗАЦІЇ.	74
<i>Морева Т.Ю.</i> КОНФИГУРАЦИЯ ТОЧЕК ЗРЕНИЯ В РАССКАЗЕ А.С. ГРИНА «СЕРЫЙ АВТОМОБИЛЬ»	82
<i>Мурейко А.Б.</i> ТИПОЛОГІЧНА ПОДІБНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ПСИХОЛОГІЗМУ НОВЕЛІСТИКИ ПРОСПЕРА МЕРІМЕ І МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО	89
<i>Онопрієнко А.Д.</i> МОТИВ «ТУГИ ЖИТТЯ» («ENNUI DE VIVRE») У ПОЕЗІЇ Ш. БОДЛІЕРА ТА Ф. СОЛОГУБА	94
<i>Садовська Ю.В.</i> «ПІ, ХТО ЗНИЗУ» У ТВОРАХ ПРО РЕВОЛЮЦІЮ (М. АСУЕЛА, О. ФАДЄЄВ)	100
<i>Сподарец Н.В.</i> МИРООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ДИСКУРС ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ: ОТ МИРА ПРОИЗВЕДЕНИЯ К АВТОРСКИМ МИРАМ ПОЭТОВ СЕРЕБРЯНОГО ВЕКА	106
<i>Чередирик Л.А.</i> МИР СЕРВАНТЕСА И МИР БУЛГАКОВА В ПЬЕСЕ «ДОН КИХОТ»	112

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

<i>Степанова А.А.</i> ЖАНР РОМАНА-ИНТЕРВЬЮ В ТВОРЧЕСТВЕ РОМЕНА ГАРИ («НОЧЬ БУДЕТ СПОКОЙНОЙ» КАК ОПЫТ КУЛЬТУРНОЙ БИОГРАФИИ)	118
<i>Андропова Л.Г.</i> ПОЭТИКА ЗАГЛАВИЙ «РИМСКИХ РАССКАЗОВ» АЛЬБЕРТО МОРАВИА	129
<i>Бутевич В.</i> ЗАМІТКИ ПРО ОДИН ВІРШ ЗБІГНЄВА ГЕРБЕРТА У НІЦШЕАНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ	137
<i>Дмитрієва В.В.</i> АРХЕТИПНІ ОБРАЗИ КАЗКИ ПРО СИНЮ БОРОДУ У ДОБУ МОДЕРНІЗМУ	144
<i>Євтушенко С.О.</i> ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ ОБРАЗИ СХОДУ У ТВОРАХ АНГЛО-ІНДІЙСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ	152
<i>Колісниченко А.В.</i> МІФІЧНИЙ СИНКРЕТИЗМ ХУДОЖНЬОГО ПРОСТОРУ ПОЕМИ ГАРТА КРЕЙНА «МІСТ»	158
<i>Кравітський Г.</i> THE IMAGE OF THE VICTIM IN DETECTIVE STORY “ A SCANDAL IN BOHEMIA” BY SIR A.C. DOYLE	166

РУССКАЯ ЛИТЕРАТУРА

<i>Аниенкова Е.С.</i> «МОЙ СЧАСТЛИВЫЙ КИЕВ»: ОБРАЗ КИЕВА В ПРОЗЕ ГАЛИНЫ КУЗНЕЦОВОЙ	172
<i>Бубенок О.Б.</i> ОБРАЗ ХАЗАР В ФОЛЬКЛОРНЫХ СЮЖЕТАХ «ПОВЕСТИ ВРЕМЕННЫХ ЛЕТ»	179
<i>Дербенёва Л.В.</i> СРАВНИТЕЛЬНЫЙ МЕТОД КАК ПРИНЦИП ИССЛЕДОВАНИЯ РОМАНА В ИСТОРИКО-ЛИТЕРАТУРНОЙ КОНЦЕПЦИИ П.Д. БОБОРЫКИНА	189
<i>Ильинская Н.И.</i> ДЕМИФОЛОГИЗАЦИЯ МАССОВОГО СОЗНАНИЯ В ПОЭЗИИ РУССКОГО КОНЦЕПТУАЛИЗМА	195
<i>Корниенко О.А.</i> ИГРА В ХУДОЖЕСТВЕННОМ МИРЕ С.Д. КРЖИЖАНОВСКОГО (О «ШАХМАТНОМ КОДЕ» В ПРОЗЕ ПИСАТЕЛЯ)	202
<i>Мусий В.Б.</i> СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОППОЗИЦИИ В РАССКАЗЕ А.С. ГРИНА «НОЧЬЮ И ДНЕМ»	213
<i>Сакрэ Н.В.</i> ОТ ОДОЕВСКОГО К ЧЕХОВУ : ИЗОБРАЖЕНИЕ ВРАЧА В РОМАНЕ ЕВГЕНИЯ ГРЕБЕНКИ «ДОКТОР» КАК ОДИН ИЗ ЭТАПОВ ЭВОЛЮЦИИ ОБРАЗА	220

<i>Шестакова Э.Г.</i> ТИШИНА ГОР: ПРЕДВОСХИЩЕНИЕ ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМА В РАННЕЙ ПРОЗЕ И.А. БУНИНА	227
<i>Абабина Н.В.</i> ЧЕХОВСКИЙ ГЕРОЙ В ЭПОХУ ПЕРЕХОДНОСТИ	237
<i>Астахова А.А.</i> ЖАНРОВО-СТИЛЕВЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАССКАЗА Ю. КАЗАКОВА «СВЕЧЕЧКА»	245
<i>Белогорская Л.В.</i> СПЕЦИФИКА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОСТРАНСТВА ФЕЕРИИ А.С. ГРИНА «АЛЫЕ ПАРУСА»	251
<i>Боровская Е.Н.</i> НАУЧНАЯ МЫСЛЬ И НАТУРФИЛОСОФСКИЕ МОТИВЫ КАК ОДИН ИЗ ФОКУСОВ ПОЭЗИИ М. ЛОМОНОСОВА И Н. ЛЬВОВА	259
<i>Еремينا-Чащина М.В.</i> СПЕЦИФИКА ГОРОДСКОГО ПРОСТРАНСТВА В ОЧЕРКАХ СИГИЗМУНДА КРЖИЖАНОВСКОГО	264
<i>Мельник Т.Н.</i> К ПРОБЛЕМЕ СТИЛИЗАЦИИ В ЛИТЕРАТУРЕ (РОМАН В. ШУКШИНА «Я ПРИШЕЛ ДАТЬ ВАМ ВОЛЮ»)	270
<i>Поздняков М.М.</i> ДОВЛАТОВ О НАБОКОВЕ (С ИРОНИЕЙ И ЛЮБОВЬЮ)	275
<i>Таратута С.Л.</i> АЛЛЕГОРИЯ КАК СПОСОБ ВОПЛОЩЕНИЯ АВТОРСКОЙ КОНЦЕПЦИИ В ПЬЕСЕ Е.ШВАРЦА «ДРАКОН»	280
<i>Шуберт А.Н.</i> ПОЭТИКА МУЗЫКАЛЬНЫХ НОВЕЛЛ С.Д. КРЖИЖАНОВСКОГО	287
<i>Хинкиладзе Е.В.</i> ТРИЛОГИЯ В.П. КРЫМОВА «ЗА МИЛЛИОНАМИ» И «ПАМЯТЬ» ЖАНРА ПЛУТОВСКОГО РОМАНА	294

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

<i>Погребенник В. Ф.</i> ХУДОЖНІЙ СВІТ ЗБІРКИ «МАГІЯ ВОГНЮ» ДАРІІ МЕЛЬНИКОВИЧ-РИХТИЦЬКОЇ	300
<i>Свербілова Т.Г.</i> ІМАГОЛОГІЧНИЙ РІВЕНЬ ЗОБРАЖЕННЯ КИЇВСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ ПОСТАТЕЙ 1918-1919 РР. У СПОМИНАХ, КІНО І ДРАМАТУРГІЇ 1920-1930-Х РР.	307
<i>Александренко В. В.</i> ЖАНРОВА ДИФУЗІЯ МАЛОЇ ПРОЗИ Д. МАРКОВИЧА (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ «НЕВДАЛИЦЯ», «БРАЗИЛІЯНИ»)	315
<i>Бикова Т.</i> ТАНАТОЛОГІЧНИЙ МОТИВ ГУЦУЛЬСЬКОГО ТЕКСТУ МАРКА ЧЕРЕМШИНИ	319
<i>Бледних Т.Ю.</i> ПОЕТИЧНА ТВОРЧИСТЬ АНДРІЯ ЧУЖОГО	325
<i>Борбунюк В.О.</i> «САМЫЙ ВЫБОР ШЕВЧЕНКО СВИДЕТЕЛЬСТВУЕТ О ВАШЕЙ ПОЭТИЧНОСТИ...»: И. БЕЛОУСОВ – ПЕРЕВОДЧИК «КОБЗАРЯ» Т. ШЕВЧЕНКО	330

<i>Кобелецька О.І.</i> ІЛЮСТРАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ НАРОДУ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРИ КІНЦЯ 10-Х –ПОЧ. 20-Х РР. ХХ СТ.	337
<i>Осьмак Н., Кирицька В.</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ МАСКУЛІННОСТІ У РОМАНІ «МІСТО» ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО	346
<i>Осьмак Н., Фулей Д.</i> ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОХОВАЛЬНОГО ГУЦУЛЬСЬКОГО РИТУАЛУ В РОМАНІ «СТРАЖ-ГОРА» СТЕПАНА ПУШИКА	352
<i>Процик І.В.</i> СОНЦЕ ІВАНА ДРАЧА	356
<i>Урись Т.</i> ТОПОНІМИ ЯК МАРКЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПЕЦИФІКИ ТВОРІВ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ	361

ДОСЛІДИ: АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

<i>Абрамович С.Д.</i> О СТРУКТУРЕ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗА У ХЛЕБНИКОВА	368
<i>Игошева Т.В.</i> ЖАНРОВИЙ СЛЕД ЭЛЕГИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ В СТИХОТВОРЕНИИ А. БЛОКА «О, НЕТ! НЕ РАСКОЛДУЕШЬ СЕРДЦА ТЫ...»	375
<i>Костенко Н.В.</i> НЕКЛАСИЧНИЙ ВІРШ ЯК ЕЛЕМЕНТ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ ТВОРУ	384
<i>Пахарева Т.А.</i> СТИХОТВОРЕНИЕ Н. ГУМИЛЕВА «И ГОД ВТОРОЙ К КОНЦУ СКЛОНЯЕТСЯ...» СКВОЗЬ ПРИЗМУ СЕМАНТИКИ МЕТРА	391
<i>Раскина Е.Ю.</i> ВОЙНА, РЕВОЛЮЦИЯ И ВОЛШЕБНАЯ СКРИПКА: ОБРАЗНО-СИМВОЛИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СТИХОТВОРЕНИЯ Н.С. ГУМИЛЕВА «И ГОД ВТОРОЙ К КОНЦУ СКЛОНЯЕТСЯ»	399
<i>Чевтаев А.А.</i> СОБЫТИЙНАЯ СТРУКТУРА СТИХОТВОРЕНИЯ Н. ГУМИЛЕВА «И ГОД ВТОРОЙ К КОНЦУ СКЛОНЯЕТСЯ...»: ОТ ВРЕМЕНИ К ВЕЧНОСТИ	406
<i>Гон О.М.</i> «ЗМІСТ ЛОГОСА ВТРАЧАЄ СЛОВО»: РЕЦЕПЦІЯ ЖАНРУ «КАНТОС» ПАУНДА	414
<i>Кальян К.А.</i> КОНЦЕПТ МАСКУЛІННОСТІ В ІНТИМНОЇ ЛИРИКЕ Р.А. КАТАЕВОЙ	422
<i>Князь А.А.</i> ЭВОЛЮЦИЯ ОБРАЗА ТЕЗЕЯ В ТРАГЕДИИ М. И. ЦВЕТАЕВОЙ «АРИАДНА»	428

Никитская Е.И. ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ МИР СТИХОТВОРЕНИЯ Н.С. ГУМИЛЕВА «ЕВА ИЛИ ЛИЛИТ»	434
Фокина С.А. МУЗЫКАЛЬНЫЙ КОНТЕКСТ КАК ИНТЕРПРЕТАЦИОННАЯ ДОМИНАНТА СТИХОТВОРЕНИЯ АНДРЕЯ ШИРЯЕВА «ТЫ НАЧИНАЕШЬСЯ ИЗ ТЕМНОТЫ...»	441
Григораш А.М. ИНДИВИДУАЛЬНО-АВТОРСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ПОСЛОВИЦ И ПОГОВОРОК В МЕМУАРНОМ ЖАНРЕ (НА МАТЕРИАЛЕ КНИГ Н. Я. МАНДЕЛЬШТАМ «ВОСПОМИНАНИЯ» И «ВТОРАЯ КНИГА»)	447
Клименко Т.А. ЯЗЫКОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЛИРИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ СТИХОТВОРЕНИЙ СОВРЕМЕННЫХ АВТОРОВ)	453
Полякова Т. М. АВТОРСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ УКРАИНИЗМОВ В РУССКОМ ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ.	458
Сахарова О.В. ЯК І ПРО ЩО «ГОВОРЯТЬ» ПЕРСОНАЖІ ДРАМАТИЧНОГО ТВОРУ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМАТУРГІЇ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ)	463
Ченьлин Чень СПЕЦИФИКА ПЕРЕВОДА РАССКАЗА ДЛЯ ДЕТЕЙ С РУССКОГО ЯЗЫКА НА КИТАЙСКИЙ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ РАДИЯ ПОГОДИНА «КТО НАГРЕЛ МОРЕ»)	470
Шэнь Биньбинь О СВОЕОБРАЗИИ НЕКОТОРЫХ РЕЧЕЭТИКЕТНЫХ ФОРМУЛ В ПОВЕСТИ С. Т. АКСАКОВА «ДЕТСКИЕ ГОДЫ БАГРОВА-ВНУКА»	477